

Riktlinjer för namnberedning i Österåkers kommun

Syfte

Ortnamn är ett samlingsnamn för alla förekommande namn i samhället såsom städer, gårdar, sjöar, berg, vägar, parker, torg, byggnader, idrottsplatser mm.

En belägenhetsadress anger var en geografisk plats är belägen. En korrekt och tydlig adress är en förutsättning för att räddningstjänst, taxi och andra besökare ska hitta fram. En annan viktig funktion är att belägenhetsadresser används i folkbokföringen.

Genom adressernas koppling till fastigheter och byggnader får adressen därmed också ett känt läge och kan tillsammans med annan information användas i geografiska informationssystem, GIS.

Namnen i belägenhetsadressen ska uppfylla kraven av god ortnamnsred i kulturmiljölagen kapitel 1 § 4. I arbetet med beredning av ortnamnsförslag ska kommunen ta hänsyn till dess lokaliseringsegenskaper, språkriktighet samt dess egenskap som bärare av kulturhistoria. Namnen ska vara lätta att uttala, skriva och tillräckligt unika för att inte förväxlas med andra namn inom Österåker. Vid namngivning ska kommunen se till att funktionella krav tillgodoses.

Uppgift

Österåkers namnberedning, ÖNB, föreslår namn på:

- gator/vägar, allmänna platser, torg, parker (även utanför detaljplanlagt område).
- namn på kommunala byggnader och anläggningar såsom skolor, äldreboende, idrottsanläggningar/platser, efter initiativ från ansvarig nämnd/förvaltning.

Österåkers namnberedning granskar namnförslag ur lämplighets- och funktionsaspekt genom egen kompetens inom området samt genom remissförfarande till hembygdsföreningar, vägföreningar, samfällighetsföreningar, Lantmäteriets ortnamnsråd m.fl. Till stöd finns Lantmäteriets riktlinjer vid namn- och adressättning som fungerar som en handbok och SIS-standard. Även Lantmäteriets bas- ”Kartsök och Ortnamn” används samt annan litteratur.

Namnberedningen har, vid framtagande av namnförslag, att se till att faktorer som t.ex. platsens historiska användningssätt, språkriktigheten samt lokaliseringsegenskaper beaktas vid namnsättningen. Nya ortnamn beslutas därefter av Kommunstyrelsens ordförande, enligt Kommunstyrelsens delegation.

Sammanfattning

Namnberedningen består av en ordförande, en sekreterare och tre ledamöter. Kommunstyrelsens ordförande tillsätter och entledigar ledamöter på delegation. Ledamöterna ska ha sakkunskap inom och erfarenhet av ortnamnsfrågor. Sekreteraren sammankallar namnberedningen, tillhandahåller underlagsmaterial, sköter remissförfaranden, arkiverar namnrevideringar efter beslut m.m.

Arbetsformer

Uppdrag rörande namnrevideringar kan komma från plan- och exploateringsenheterna, allmänheten, fastighetsägare, exploatörer m. fl. men även från ÖNB själv.

Namn på detaljplaner ska utarbetas i så tidigt skede som möjligt. Plan- och exploateringsenheterna initierar behov. Namn på detaljplaner ska innehålla ett lokaliseringsegenskap och kan även ha ett populärnamn som senare kan användas för namngivning av bostadsrättsförening mm.

Innan granskning av detaljplan bör ÖNB lägga fram förslag till namn på allmänna platser, vägnamn m.m. som finns inom planområdet. Därefter ska ÖNB informeras om förändringar och arbeta löpande med namn inom projektet, tills det är klart.

Namnärendet och planärendet ska dock behandlas var för sig i berednings- och beslutsprocesserna.

När ändring av namn planeras ska fastighetsägare, hyresgäster och bostadsrättsinnehavare som berörs underrättas om förslaget och om motiven för detta. De som berörs av ändringsförslaget ska få möjlighet att lämna synpunkter på förslaget innan det överlämnas till beslut. Tiden mellan beslutad ändring och ikraftträdande bör vara 6 till 12 månader om inte särskilda skäl talar mot detta.

Detsamma gäller annan uppgift som ingår i adresser, som påverkas av en ändring.

Tiden för ändring av adressnummer kan dock vara 2 till 4 månader förutsatt att berörda är informerade.

Beredning

ÖNB ska behandla namnförslag genom att se till historik, områdesanknytning och eventuell personanknytning. ÖNB ska också se till att namnet inte kan förväxlas med annat samt att namnet är lätt att uttala och stava. Nya namn beslutas därefter av Kommunstyrelsens ordförande, enligt Kommunstyrelsens delegation.

Regler i korthet

- Storängstorget är centrumpunkten för kommunen
 - Väg numreras med jämna nummer på höger sida och ojämna på vänster sida
 - Ny väg numreras med början från befintlig eller blivande större väg. Om den nya vägen börjar och slutar vid befintlig eller blivande större väg, börjar numreringen vid den ände som ligger närmast centrumpunkten
 - Gamla namn som redan finns i ett område ska om möjligt tillvaratas
 - Förväxlingsnamn, dvs. snarlika namn, inom kommunen ska undvikas med tanke på just förväxlingsrisken vid tex. blåljusutryckningar.
 - Ändringar av gatunamn kan bli nödvändigt vid tex. planändringar eller förväxlingsrisk, men bör om möjligt undvikas
 - Användning av memorialnamn bör ske med försiktighet. Vägar etc. ska inte få levande personers namn, det är av stor vikt att den bortgångne personen ska ha haft en direkt anknytning till platsen.
 - Namntävlingar bör inte användas vid namnsättning. ÖNB ska ej ansvara för eventuell tävling men om namntävling används ska ÖNB delta aktivt i utvärderingen av tävlingsbidragen.
 - Av kartografiska skäl bör korta vägar få korta vägnamn.
 - Väghållare ansvarar för att vägar skyltas upp och tar även kostnaden för dessa. Sker infart till enskild väg från kommunal gata ansvarar kommunen för och bekostar skyltningen.
- Österåkers kommun använder skyltar med svart text på vit botten, texten ska vara dubbelsidig och inte innehålla förkortningar. Kommunen kan vara behjälplig vid beställning av nya gatunamnsskyltar.